

Slovenski dom

Štev. 122.

V Ljubljani, torek 31. maja 1938.

Leto III

Nova pogajanja s češkimi Nemci bo začela češkoslovaška vlada takoj po končanih občinskih volitvah

Pariz, 31. maja. o. Češkoslovaški poslanik v Parizu dr. Osusky je imel uro dolg razgovor z zunanjim ministrom Bonnetom takoj, ko se je vrnil iz Prage. V tem razgovoru je francoskemu ministru natančno razložil vse predloge, ki jih pripravlja češkoslovaška vlada za ureditev položaja posameznih narodnostnih skupin v svoji državi. Ti predlogi so zelo široki, ker ne mara češkoslovaška vlada nikake polovične ureditve tega težkega vprašanja, vendar se na prvi pogled v okviru, ki ga dovoljuje neodvisnost in enovitost češkoslovaške države. Te svoje predloge bo češkoslovaška vlada predložila takoj po končanih volitvah voditeljem nemške manjšine.

Včerajšnji »Matine« poroča, da vsebujejo načrti češkoslovaške vlade te glavne točke:

1. Dovoljujejo izključno rabo nemščine pri sodiščih in upravnih uradih po vseh krajih, kjer prevladujejo Nemci.
2. Dovoljujejo češkim Nemcem sklepanje o kreditih za nemške šole in jim dajejo v prosvetnem oziru popolno samoupravo.
3. Vsebujejo načrt, da ureditev vprašanja nemškega uradništva v nemških krajih ter sozmerne udeležbe Nemcev pri državni upravi.

List pristavlja, da je v sedanjem položaju predvsem važno, da začne češkoslovaška vlada z naglim delom, kakor ji to svetujejo velesile.

Praga, 31. maja. AA. (ČTK) Predsednik ministrskega sveta dr. Hodža, ki je v nedeljo nadaljeval z razgovori s predstavniki sudetsko-nemške stranke, je tudi včeraj posvetil vso pozornost manjšinskemu vprašanju. Dr. Hodža je sprejel češkoslovaškega poslanika v Londonu Jana Masaryka in češkoslovaškega poslanika v Varšavi Slavika. Politični odbor ministrov, je včeraj popoldne imel konferenco in se je bavil z različnimi tekočimi vprašanji, med drugimi tudi s tistimi, ki se tičejo manjšinskega statuta.

Ravnatelj političnega oddelka v zunanjem ministrstvu Krno je obvestil danes dopoldne nemškega poslanika v Pragi Eisenlora o uspehu posvetov, ki so se začeli zaradi raznih pletov češkoslovaških letal nad nemškim ozemljem. Ugotovljeno je, da so bili letalci v vseh teh predelih kršitve meje kaznovani. Krno je dodal, da so merodajne oblasti razširile obmejni pas od 5 na 10 km, nad katerim je prepovedano češkoslovaškim vojaškim letalom polet, da ne bi prišlo do novih incidentov.

Praga, 31. maja. AA. (ČTK) Vse osebe, ki so bile zaprte zaradi znanega incidenta, ki se je pripetil med Nemci v Tisovi (Eidenberg), so nočjo spustili na svobodo. Nad njimi je izvršena preiskava. Ranjeni Den se počuti bolje in ga je pre-

iskovalni sodnik snoči že mogel zaslišati. Den se ničesar ne spominja in tudi ne ve, kdo je nanj streljal. Vodstvo sudetskih Nemcev je pozvalo vse člane iz Tisove, da po 6 prirejajo zborovanj.

Kongres slovaške avtonomistične stranke v Bratislavi

Bratislava, 31. maja. o. Tu se v nedeljo začne kongres slovaške avtonomistične stranke, katerega bo vodil slovaški voditelj Hlinka. Kongres bo ob ogromni udeležbi iz vse Slovaške sprejel važne sklepe za bodoče politično vedenje slovaškega naroda. Hkratu bo manifestacija vse bolj naraščajoče moči Hlinkove stranke, ki je dobila vidnega izraza pri zadnjih občinskih volitvah. Na kongres pride tudi odposlanstvo ameriških Slovkov, ki je pred nekaj dnevi prineslo na Slovaško izvirno besedilo glasovite pittsburske pogodbe, s katero so Čehi in Slovaki med svetovno vojno ustanovili svojo državo in v kateri je Slovakom zajamčena avtonomija. Pogodbo je podpisal tudi pokojni predsednik in ustanovitelj češkoslovaške države Masaryk. Zastopniki ameriških Slovkov so to pogodbo prinesli zato, da so uradno na češkoslovaških tleh overovali podpise vseh političnih voditeljev na njej, ker so se zadnje čase širili glasovi, da nekateri podpisi niso pravi.

Predsednik vlade, dr. Korošec in 4 ministri v častnem predsedstvu mladinskega tabora

Belgrad, 31. maja. Pri častnem predsedstvu mednarodnega mladinskega tabora, ki ga prireja od 26. do 29. junija 1938 Zveza fantovskih odsekov v Ljubljani, so sprejeli mesta naslednji člani kraljeve vlade: predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinović, notranji minister dr. Korošec, prometni minister dr. Spaho, minister vojske in mornarice armadni general Marič, minister za telesno vzgojo dr. Miletič in minister dr. Krek.

Poziv slovenski katoliški javnosti

Zadnji dnevi letošnjega junija bodo v Ljubljani zbrali ogromno množico domačin in tujih udeležencev mednarodnega mladinskega tabora, ki ga bo priredila Zveza fantovskih odsekov. Katoliški časopisi posvečajo kar cele svoje številke temu našemu taboru, dokaz, kako veliko važnost pripisuje zunanji svet tej naši mogočni prireditvi. Narodi, ki bodo poslali svoje delegacije na naš mednarodni mladinski tabor, že skoraj dva meseca neprestano prinašajo po svojih dnevnikih, tednikih in revijah podatke o geografskem položaju, o zgodovinskem razvoju, o socialnem ustroju, o kulturnih razmerah v Sloveniji. Propaganda, ki jo za ta tabor vodi tuje časopisje, je urejena in izvajana zares vzorno. Slavnostni dnevi bodo zbrali v Ljubljani na tisoče tujcev, ki bodo naši gostje. Devet narodov se bo sestalo na našem veličastnem, štiri dni trajajočem meetingu. Devet narodov bo priča, da je naša mladina zavedno katoliška, da je delavna, da je dobro organizirana in pripravljena uspešno prestati tudi najtežje čase, ki jih napovedujejo črni oblaki na evropskem obzorju.

Prav je, da za te svečane dni, ko bodo tuji narodi prisostvovali ljubljanskim prireditvam Zveze fantovskih odsekov, pride v Ljubljano vse, kar je v slovenski deželi našega. Pripravite se, katoliški deželani! Ne pošiljajte samo svojih krepkih

Kitajski obisk v Ljubljani

Ljubljana, 31. maja. S transportom italijanskih romarjev z evharističnega kongresa v Budimpešti je davi dopotovala v Ljubljano tudi skupina kitajskih fantov in deklet, ki so zastopali svojo domovino na evharističnem kongresu. Kitajski gostje so si v dopoldanskih urah ogledali Ljubljano ter so bili navdušeni nad njeno lepoto. Eden od njih, g. Yuan-Yuan, je obiskal tudi naše uredništvo in se zanimal za versko, kulturno in politično stanje v Jugoslaviji ter v Sloveniji. Kitajski gostje so odpotovali iz Ljubljane s posebnim vlakom okrog 11.

sinov in zdravih hčera na ta mednarodni tabor, ne pošiljajte samo tega svojega ponosa kot zastopnike svojega doma — dvignite se, pripravite se in pojdite tudi sami z njimi! Med mladim rodом se boste tudi sami pomladili. Nagleje vam bo

1,500.000 Kitajcev in Japoncev se bo spopadlo v novi ogromni ofenzivi danes

Shanghai, 31. maja. O. Na vsej bojni črti se pripravljata japonska armada za današnje veliko ofenzivo, ki se bo pričela točno popoldne po našem času. Računajo, da je na japonski strani zbranih nad 400.000 dobro oboroženih vojakov, ki so razmešeni na 400 km dolgi bojni črti. Točno popoldne, po japonskem času popoldni, bodo skušali Japonci predreti v kitajske postojanke in napredovati proti sedanjemu glavnemu mestu Hankovu, kjer je nastanjena kitajska vlada. Fronta se razteza od Vuhaja ob reki Jangleju čez pokrajino Anhvej do zasedenih postojank ob lunghajski železnici v bližini Langfenga. Na kitajski strani pa pravijo, da je zbranih nad milijon kitajskih vojakov, ki hočejo za vsako ceno ustaviti japonsko prodiranje. Japonska divizija pri Langfengu, ki je v hudi stiski, ker so jo Kitajci obkolili, se z vso silo otepa kitajskih klesč, ki jo vedno bolj stiskajo. Japonci imajo že sedaj nad 500 mrtvih. Če ne uspe japonskim kolonom, ki so bile poslani na pomoč generalu Dojharu, prodreti do njega, je ta divizija obsojena na popolno uničenje.

Poročila iz kitajskega vira zatrjujejo, da so Kitajci ponovno osvojili Kveiteh, a da so ga zaradi močnega artilerijskega napada spet pustili, ker jim ne nudi nobenega varstva. Na Kveiteh je padlo nad 1000 granat in je mesto skoraj zravnano z zemljo. Kitajci tudi zatrjujejo, da so z velikim uspehom odbili japonski apad na obeh straneh lunghajske železnice tako na severu kakor na jugu, ko so hoteli Japonci prodirati proti vzhodu. Na tem delu so Kitajci odrezali levo krilo od ostale japonske armade.

Strah pred kitajskimi letali

Tokio, 31. maja. O. Japonsko prebivalstvo je doživelo ponoven strah zaradi dveh letal nad japonskim ozemljem. Sodiijo, da letali pripadata kitajski armadi. Kmalu, ko se je stennilo, so zaslišali brenčanje motorjev nad zahodno obalo otoka Kajushu. Prebivalstvo na zahodni obali je bilo takoj obveščeno o prihodu sovražnika nad japonsko ozemlje. Zavladala je silna zmeda. Vse prebivalstvo je zapuščalo mesta, ki leže ob tej obali. Po poročilih iz Tokia letali nista bombardirala, pač pa sta priletela na ogled. Računajo, da je to

udarilo sreč, bistrejšje vam bodo pogledale oči, telo se vam bo vzravnalo in prožnejši bo postal korak! Pojdite in korakajte z mladino vtric! Zastopniki tujih narodov naj vidijo, kako silna je množica slovenskih katoličanov, kako goreča je in kako odločna na svoji jasno začetni poti. Vidijo naj, da je stari rod, ki je vse življenje zvesto hodil po poti svojih prednikov, tesno povezan z mladino. Mednarodni mladinski tabor naj bo hkratu tudi naša sijajna manifestacija za složnost, ki družijo starejši rod z mladino!

Notranjski okrožni tabor v Starem trgu

Stari trg, 29. maja.

Samo še nekaj dni nas loči od okrožnega tabora v Starem trgu, ki bo na binkoštno nedeljo, 5. junija.

Binkoštni prazniki so doba izletov, romanj na božja pola itd.

Tudi pri nas je splošno znana božja pot na Križno goro. Na binkoštno nedeljo je tam romarski shod. Na predvečer je spovedovanje in večernice, zjutraj ob 6 sv. maša in govor. Vse udeležence, romarje, vabimo tudi na okrožni fantovski tabor v Stari trg. Tabor je pod pokroviteljstvom g. bana dr. Natlačenca. Slovesno sv. mašo, ki se bere za žive in mrtve člane prosvetnega društva, bo opravil g. Košiček, urednik »Domoljuba«. Tu bo tudi blagoslovitev društvenega prapora.

Sv. maša bo na prostem pred cerkvijo, kjer bo tudi tabor takoj po sv. maši. Na taboru govoriča gg. urednika »Slov. doma« Javornik in »Slovenec« Ilija.

Kdor si želi ogledati lepote Notranjske, Križno goro, Križno jamo, Cerkljsko jezero, Javornik, Snežnik, kdor hoče nadaljevati izlet na binkoštni ponedeljek v Postojnsko jamo, Cabar, Sušak itd., se bo udeležil tudi fantovskega okrožnega tabora v Starem trgu.

Vse priprave vodi pripravljalni odbor. Nanj se je priglasi za informacije in za preskrbo skupin glede prenočišč in prehrane.

Notranji in drugi okoliščini, na binkoštno nedeljo 5. junija vsi v Stari trg!

Vesti 31. maja

V Trzinu pri Trstu so včeraj spustili v morje velik švedski potniški parnik »Stockholm«, ki ima 28.000 ton. Za botro mu je bila princesa Ingeborg. Parnik bo vzdrževal redno zvezo med Švedsko in Severno Ameriko.

Za namestnika japonskemu vojennemu ministru so včeraj imenovali generala Toja, ki je do zdaj načeloval generalnemu štabu kvantunske armade.

Položaj v ČSR in za ČSR je po mnenju angleških listov veliko boljši, kakor je bil pred tednom dni. To je zasluga mirnih nedeljskih volitev.

Nad 1500 komunistov so lani aretirali na Japonskem. Včeraj se je v Tokiu začela pravda proti 236 izmed njih.

Nabiralna akcija za češkoslovaško narodno obrambo, ki so jo priredili v nedeljo med volitvami, je v Pragi prinesla nad milijon čeških kron, tako da pride na vsakega prebivalca Prage, brez ozira na starost ali položaj, po ena krona.

Splošna rudarska stavka se je začela v francoski Siriji. V Damasku so bili v zvezi z njo veliki neredi.

Tri ženske so ustrelili zaradi izdaje arabski teroristi v Palestini. Sumili so jih, da dajejo Angličem podatke o gibanju uporniških čet. Razen tega so v Galileji zadnje dni na več mestih prevrtali petrolejski vod iz Iraka v Haifo.

125 smrtnih žrtev je zahteval avtomobilski promet po Združenih državah v nedeljo, ko so praznovali narodni praznik »Memorial Day«.

Nad dva milijona dolarjev škode je povzročila silovita nevihta v severno ameriški zvezni državi Arkansas. Vihar je uničil veliko naselij in pretrgal železniške zveze.

40.000 dolarjev jamčevine je moral položiti kapitan nemškega parnika »Bremenac« za štiri mornarje, ki so jih ameriške oblasti zaprle zaradi suma vohunstva.

Načelnik romunskega generalnega štaba Jonescu se je včeraj pripeljal v Varšavo in bo ostal teden dni na uradnem obisku. Ta čas bo imel z zastopniki poljske vojske važne razgovore.

1100 mrtvih in 1600 ranjenih je bilo pri zadnjih treh napadih japonskih letal na kitajsko mesto.

Francosko letalsko odposlanstvo, ki se že več dni mudi v Londonu, je bilo včeraj sprejeto pri letalskem ministru Kingsleju Woodu.

Predsednik mednarodne letalske zveze prine Bibescu je včeraj dopotoval s svojim letalom v Carigrad, od tam pa je letel v Ankaru.

Veliko denarno nagrado za izsleditev boljševiškega agenta Valuka, ki je v Rotterdamu ubil voditelja ukrajinskega osvobodilnega gibanja Konovalca, je razpisala holandska vlada.

Skrivnostno skladišče orožja je eksplodiralo v Belfastu na severnem Irskem. Eksplozija je povzročila veliko stvarne škode.

1.676.000 članov štejejo italijanske fašistične mladinske organizacije, kakor je povedal pri nedeljskem mladim. taboru tajnik stranke Starace.

Novo avstrijsko vlado bo sestavljal nemški notranji minister dr. Frick, ki je s svojimi sodelavci že odpotoval na Dunaj. V novi vladi baje ne bo več ministra dr. Seiss Inquarta, ki je največ pripomogel za združitev Avstrije z Nemčijo.

Meja med Severno in Južno Irsko bo izginila

Dublin, 31. maja. V svojem govoru v Glonesu je predsednik irske republike de Valera rekel, da bo meja med severno in južno irsko enkrat izginila. To je tako gotovo, kakor vsakodnevni vzhod sonca. Prav zadnji dogodki to dokazujejo in dajejo Ircom upanje, da bodo skoraj uresničili svoje stoletne sanje.

London, 31. maja. AA. DNB: Ministrstvo za dominijone je objavilo, da so tudi obrambna pogajanja med Irsko in Anglijo končana. Dne 11. junija bodo uradno izročili utrdbe v Corku irskim oddelkom. Pozneje bodo počasi izročili vse pristaniške utrdbe na Irskem irskim oddelkom.

900 letnica sv. Štefana I., prvega madžarskega kralja

Budimpešta, 31. maja. AA. (Stefani) Včeraj so se začele slovesnosti za proslavo 900 letnice rojstva prvega ogrskega kralja sv. Štefana. Ostanke sv. Štefana so bili razstavljeni v kristalni žari pred poslopjem parlamenta. Papežev odposlanec kardinal Pacelli je imel mašo pod milim nebot pred parlamentom. Maše so se udeležili regent Horthy, vsi člani vlade, člani diplomatskega zbora, mnogo drugih uglednih osebnosti in velika množica ljudstva. Po maši je krenil sprevod do Trga junakov. V sprevodu so nosili ostanke sv. Štefana. Ko se je sprevod ustavil, je kardinal Pacelli blagoslovil zbrano ljudstvo.

Slike z zaključka evharističnega kongresa v Budimpešti: Od leve na desno: skupina slovenskih udeležencev v narodnih nošah in krojih s škofoma dr. Srebrničem in dr. Tomažičem in sredi. — Zaključna procesija v nedeljo popoldne: kardinal Pacelli nese Najsvetejše iz budimpeštanske stolnice. — Skupina madžarskih študentk v stiliziranih narodnih nošah, ki kažejo, kako se dá iz narodne noše narediti dekliški kraj, ki je domač, okusen, lep in res ženski hkratu.

Mura zahteva žrtve

Maribor, 30. maja.

Mura je že močno vpadla, vendar tudi še sedaj zahteva žrtve. Reka prinaša s seboj še vedno vse polno raznih predmetov, ki jih je ugrabila v svojem gornjem toku, poleg tega pa je ostalo v stranskih rokavih dosti lesa, pohištva in drugih reči, ki jih je povodenj prinesla. V Svečanah pri Sladkem vrhu sta opazila dva delavca v stranskem ročaju Mure tri sode, ki so plavali po vodi. Delavca Rošker in Tišler sta se odločila, da si te sode neznanega lastnika prisvojita. Zbila sta si iz desek splav, s katerim sta zaveslala po vodi ter naložila sode na splav. Potem sta veslala k bregu. Rošker je prvi skočil s splava na breg, pri odskoku pa je splav nehoti z nogami odrinil, da je splaval nazaj proti sredini, kjer ga je zgrabil vodni tok. Tišler ni znal prav veslati, bil pa je povrh še neplavač in vso to ga je tako zmedlo, da je v nerodnosti padel s splava ter izginil pod vodo. Rošker se je vrgel v vodo ter skušal podtapljajočega se tovariša rešiti, vendar so bili nje-

govni napor zastonj. Prišli so potem ljudje s čolnom ter so s kavljem izvlekli truplo utopljenca na breg. Pokojnik Franc Tišler je bil star 33 let, oženjen in oče treh majhnih otrok. Njegova nesrečna smrt je vzbudila v vsej okolici sočute.

V Dolnji Bistrici je Mura naplavila truplo nepoznanega, kakih 40—50 let starega moža, oblečenega v kmečko obleko. Najverjetneje je to kak ponesrečenec iz Avstrije. Sploh bo sedaj reka v dolnjem toku pred izlivom v Dravo naplavila gotovo veliko trupel, ker je zahtevala povodenj v Avstriji veliko žrtev, ker pa je tam struga najbrž regulirana ter ni sipin, je vse utopljenke najbrž odneslo na naše ozemlje. Iz Grada je prispela že prošnja na naše obmejne oblasti, naj bi pazile na truplo mladega nemškega poročnika Wolfganga Güntherja, ki je padel pri Frohnleutenu pri Gradcu v Muro, ko je poskušal rešiti 23 ogroženih ljudi. Günther je bil star 25 let, 181 cm visok, plavalas, obrat in zelo vitke postave. Njegovo truplo nameravajo prepeljati v Avstrijo, če ga bodo našli na našem ozemlju.

Ukaz

Na osnovi čl. 66 in 67 zakona o notr. upravi se zaradi preprečevanja pijančenja in izgrediv ob času rekrutovanja v Ljubljani izdaja sledeč ukaz:

§ 1. V času ko trajajo nabori, je imetnikom pogostinskih obratov prepovedano vsako točenje in prodajanje pijače nabornikom in njihovim spremljevalcem.

§ 2. Vsakomur je prepovedano v tem času pod kakršnimkoli imenom prodajati nabornikom in njihovim spremljevalcem alkoholne pijače, jih za nje kupovati in nositi.

§ 3. Nabornikom in spremljevalcem ni dovoljeno nositi s seboj alkoholnih pijač.

§ 4. Prestopki te naredbe se bodo kaznovali po čl. 69. zakona o notranji upravi v globlo 10 do 500 din, oziroma ob neplačilu globe v odloženem roku z zaporom 1—10 dni ter z odvzemom alkoholnih pijač, ki bi jih nosili s seboj naborniki ali njihovi spremljevalci.

Uprava policije v Ljubljani.

Skocijan pri Turjaku

Lepo slovesnost smo praznovali pretekli ponedeljek v škocijanski župni cerkvi, ko so bili sprejeti škocijanci iz starokatoliške cerkve v rimskokatoliško. Vsa fara je bila vesela tega slovesnega dogodka ter je obsodila ljudi, ki so hujskali naše farane, da je prišlo do žalostnega verskega boja. Kako je prišlo do prestopov, bomo ob priliki bolj natančno poročali.

Siromašen škocijanski pušavnik živi v veliki revščini v gozdu. Dolgi 50 let je bil v hrvaških gozdovih in se je pred nekaj leti vrnil v svoj rojstni kraj v Škocijan in zdaj tu samotari. Možno je tudi tuje jezike in je star 70 let. Prosimu usmiljena sra, da bi se škocijanskega siromašnega pušavnika usmilila in mu poklonila kaj stare obleke ali perila. Pošljite kar na njegov naslov: Matija Usenik, Škocijan pri Turjaku. Ob priliki bomo objavili njegov življenjski zapis, ki je zelo zanimiv.

Začetek treznostnega tedna s predavanjem:

Kako in koliko škodi alkohol človeku

Prvo predavanje treznostnega tedna je imel snovi v Akademskem domu direktor Higijenskega zavoda g. dr. I. Pirce. Pokazal je škodljivost in obseg, ki ga alkoholizem zavzema:

Alkoholizem postaja ljudska bolezen, ki jo je pospešil novejši čas. Če govorimo o alkoholizmu, je imeti v vidu njegovo škodljivost na telo in duha. Glede na uživanje alkohola razlikujemo tri vrste ljudi: 1. take, ki alkoholnih pijač ne uživajo; 2. ki jih uživajo redko in zmerno; 3. take, ki se redno upijajo, ti so notorični pijanci. Naše ljudstvo brez razlike poklica spada v tretjo skupino. Danes ni več važno, koliko vpliva alkohol na posameznika, ampak kakšno škodo prinaša narodu kot celoti, torej je poudarek v socialnem momentu. Sodelavec alkoholizma je zlasti slaba hrana, pa tudi slaba stanovanja. Kot notranji činitelji alkoholizma prihajajo zlasti v poštev rojeni pijanci, torej defektni ljudje in je zveza med hudodelstvom in alkoholizmom že znana.

Dočim imamo na eni strani dobre vplive (šport), konzum alkohola po drugi strani raste. Zlasti je znano, da so socialni izdatki napram izdatkom za alkohol pet do šestkrat manjši. (Ljubljana je porabila v enem letu za socialne izdatke 6 milij., popilo pa se je za 58 milijonov.)

V zvezi z alkoholizmom so razna hudodelstva, nesreče, večja umrljivost, manjša rodovitnost itd. Vinarji kraj v tem pogledu prednjačijo. Zlasti pa alkoholizem ugodno vpliva na širjenje naše sovražnice — jetike, posebno še, ker je v tesni zvezi s slabo hrano.

Poročila nam povedo o vplivu alkoholizma na potomstvo.

Izmed vseh strupenih snovi, ki pridejo v telo in prepojijo celice, je alkohol najbolj preiskan. Vpliva zlasti na možgansko snov in ganglijske celice. Do tedaj zdrave ganglijske celice oškoduje, oškoduje pa tudi kralj za možgansko snov v zarodnih celicah. Tako je novo nastala možganska snov že od začetka oškodovana. Takega človeka ne moremo ozdraviti, ker je to njegova lastnost. Narava je segla po samopomoči na ta način, da so taki ljudje manj ali popolnoma nezmogni množiti se ali pa da potomci v generacijah ozdravijo, in to: 1. da zarodna celica izloči določene dele v obliki polarnih teles, na katera se obesijo tudi

ječim pravica; tudi če bi se bila med službo odpovedala odgovornemu roku, ne bi bila taka izjava po zakonu obvezna; toženec trdi, da bi lahko vsak čas odpovedal na 3 mesece, nima opore v zakonu; po § 332 obr. z. se sme službeno razmerje razdreti s pretekom vsakega koledarskega četrtletja po predhodni 6 tedenski odpovedi; po 5 letih službe znaša odpovedni rok 3 mesece. Ako se mora uslužbenec, ki ne služi niti 5 let, odpovedati 6 tednov pred potekom koledarskega leta, je jasno, da ima uslužbenec, ki služi več kot 5 let, ugodnejši in daljši odpovedni rok. V predmetnem primeru bi bil moral toženec odpovedati vsaj 3 mesece pred 31. marcem. Toženec se proti tej sodbi ni pritožil; škoda, bi se bilo vsaj videlo, kakšnega ninenja bi bila druga instanca.

Med Divačo in Vremami je zgorel velik tovorni avto poln oglja. Škoda znaša okoli 200.000 dinarjev.

Nad Ločnikom pri Gorici sta trčila v zraku dva vojaška aeroplana, pri čemer je bil ubit neki podporočnik.

V Šempasu je do tal pogorelo gospodarsko gospodarsko poslopje Terezije Pelicon. Precej visoka škoda ni bila krita z zavarovalnico.

roparjev, izsiljevalcev in drugih ljudi iz zločinskega sveta, ki jih je kar mrgolelo po raznih pokrajinah Združenih držav. Kakšno razočaranje! Kakšna razlika z idealnim življenjem, kakršno sem videl v Sovjetski Rusiji! Ko so navse zadnje prišla poročila o tem, da se je prva sovjetska petletka z uspehom posrečila, sem sklenil, da zapustim Združene države in da postavim svoj šotor v deželi, kjer je vse govorilo za to, da bova z ženo lahko živela srečno življenje. Žena je mojemu sklepu pritrčila. Začela sva se pripravljati za takojšnji odhod. Vložil sem prošnjo pri sovjetskem zastopstvu in izpolnil vprašalno polo v pisarni Amtorga. Zapisal sem vanjo, željo, da bi me zaposlili kot mehanika. Razen tega sem omenil, da sem pripravljen dati 3000 dolarjev, večino svojih prihrankov, za nakup strojev, katerih Sovjetska Rusija potrebuje, da bi mogla izvesti glasoviti gospodarski načrt.

Bogdanov, vodja Amtorga, mi je čestital zaradi tolike požrtvovalnosti. Prosil sem, da bi me poslali v Novosibirsk, ruski Čikago. Kot vnet komunistični borec sem zahteval, naj me preprišejo iz ameriške v rusko komunistično stranko. Toda Izrael Amter, načelnik komunistične stranke v New Yorku je mojo zahtevo kratko in malo zavrnil. Dejal mi je:

»Noben komunist ne more zahtevati, da bi ga prepisali v rusko komunistično stranko. Potrebujemo ljudi tu, da bomo razvili revolucijo v Združenih državah. Komunistov imajo tam doli dovolj!«

Toda stvari so nenadno dobile drugo podobo.

Važna kmetijski posvet in konferenca

Ljubljana, 31. maja.

Včeraj otvorjeno kmetijski anketo in dvorani Trgovskega doma je po referatu glavnega tajnika dr. J. Lavriča pozdravil tudi zastopnik zavoda za pospeševanje zunanje trgovine g. Grčič, ki je očrtal naloge zavoda in poudaril, da je zavod vedno pripravljen sodelovati pri reševanju vseh važnih kmetijskih vprašanj.

Ob 14 so se mnogi udeleženci, zlasti gostje iz drugih banovin, odpeljali v lepem Goricanovem avtobusu na Grm pri Novem mestu, kjer so si pod vodstvom ravnatelja inž. Abseca, prof. Malaseka, prof. Flega, prof. Zobeča in drugih ogledovali vse naprave vzorne kmetijske šole. G. ravnatelj je izletnikom najprej razkazal zgodovinske in umetniške zanimivosti nekdanje, nad 300 let starega gradu. Nato pa je sledilo ogledovanje hlevov, nasadov, drevnin in trstnic. Mnogi udeleženci so se naravnost divili lepi organizaciji kmetijske šole. Naravno, da so bili zvečer vsi primerno in gostoljubno pogosteni, za kar so se zahvalili zastopniki drugih banovin.

Po včerajšnji splošni otvoritvi so danes dopolnili začeli delovati posamezni odseki po določenem programu.

V DZ je zboroval ob primerni udeležbi strokovnjakov in večšakov agrarnopolitični odsek pod predsedstvom načelnika kmetijskega odseka banke uprave inž. A. Podgornika. Prav poučne in zanimive referate sta podala tajnik Zbornice TOI dr. Ivan Pless naši zunanji trgovinski politiki in

ravnatelj Gospodarske zveze g. Alfonz Besednjak o trgovini s kmetijskimi proizvodi in z lesom.

V dvorani Trgovskega doma je dopoldne zboroval agrarno-tehnični odsek pod predsedstvom ban. kmetijskega svetnika inž. Lamberta Murija. Direktor poskusne in kontrolne postaje inž. Bogdan Pahor je predaval o tehnični možnosti kmetijske produkcije, a sum. pristav na nižji gozdarski šoli v Mariboru inž. Janko Sotošek o splošnem gozdarstvu in njega pomenu za naše kraje.

V dvorani Zbornice TOI je zboroval kulturno-socialni odsek ankete, ki mu je predsedoval načelnik oddelka za socialno politiko in narodno zdravje g. Anton Kosi. Ban. višji šolski svetnik g. Jože Krošl je predaval o kmečki izobrazbi, ban. strokovni učitelj g. Ludvik Puš pa o kmečki organizaciji.

Konferenca zbornic

Danes dopoldne se je vršila v prostorih Kmetijske zbornice na Gospodarski cesti konferenca kmetijskih zbornic, ki je nekako nadaljevanje pred dvema mesecema se vršee konferenca teh zbornic v Novem Sadu. Konferenca je zlasti obravnavala vprašanje zaščite kmetov in likvidacije dolgov, dalje razna stanovska vprašanja in sploh vsa aktualna vprašanja, ki se tičejo v prvi vrsti izvedbe organizacije kmetijskih zbornic. Konferenci je predsedoval predsednik Kmetijske zbornice za dravsko banovino g. Steblovnik.

Hkratu s kmetijsko anketo teče vzporedno tudi zborovanje in posvetovanje posameznih odsekov in plenuma ljubljanske Kmetijske zbornice.

Uboj v Levcu pri Celju

Celje, dne 30. maja.

V nedeljo okrog 10 zvečer je blizu Majdičeve gostilne v Levcu pri Celju postal žrtev noža 31 letni cinkaršni delavec Jankovič Jože iz Celja. V Majdičevi gostilni so se sešli delavci L. Avgust iz Ostrožnega, P. Karel iz Levca in K. Viktor iz Arje vasi. Začeli so popivati. Avgust in Karel sta sedela skupaj, Viktor pa je pil pri drugi mizi. Med delavci je prišlo do izživljanja in pretepa, v katerega so posegli tudi drugi, ki sovinjene delavce hoteli pomiriti. Gostilničarka se je trudila, da bi spravila delavce iz gostilne, ker pa tega sama ni dosegla, je poklicala na pomoč Jankoviča, ki je bil tu na obisku. Jože je skušal razburjene delavce pomiriti, medtem pa ga je že udaril L. Avgust s kolesarsko sesalko po rami. Jankovič se je končno posrečilo, da je s pomočjo drugih iztrgal Avgusta sesalko, pijače pa je pogнал na cesto. Vinjeni delavci so se še vedno pripravili 20 m od gostilne na državni cesti ter je bilo pričakovati, da se bodo vsak čas močno spoprijeli. Jankovič jih je šel miriti in razganjati, medtem pa je dobil z nožem dva vbojnjaja. Prvi sunek z nožem je zadel nad sročem ter napravil 10 cm dolgo rano. Jankovič ima tudi prerezana prsa od desnega ramena do trebuha. Vsega v krvi so odnesli v Majdičovo gostilno, kjer so mu nudili prvo pomoč, nato pa so ga odpeljali z reševalnim avtomobilom v bolnišnico, kjer je danes ob pol 4 jutraj podlegel poškodbam. Celjsko orožništvo je krivce aretiralo in jih izročilo okrožnemu sodišču. K. Viktor zanika vsako krivdo, vendar ga druga sokrivca močno obtožujeta. Danes ob pol 4 bo obdukcija telesa.

Naročajte Slovenski dom!

Andrew Smith:
Bil sem delavec
v Sovjetski Rusiji

22. novembra sem se z nekaj drugimi člani odposlanstva vrnil v Leningrad in 25. smo se vkrcali na sovjetski parnik »Rikov«. Spremila nas je velika množica, njeni navdušeni poslovniki kriki mi še zdaj odmevajo v ušesih. Odsel sem s seboj številna uradna poročila in zapiske vseh vrst. Zapustil sem to državo pod čarom obiska v prvi proletarski republiki sveta.

Dogodek, ki se je primeril na krovu »Rikova«, bo pokazal, kako zelo nas je zanimalo vse, kar smo videli in slišali v Sovjetski Rusiji.

Naša skupina je potovala v prvem razredu na gornjem krovu. V medkrovju je bilo kakih tisto rodbin z neke nemške naselbine ob srednji Volgi. Naselbina je bila stara dvesto let. Ti dobri ljudje so z vsem, kar so imeli, potovali najprej v Nemčijo, od tam pa dalje v Kanado. Bil so sestradani, suhi, v pomilovanja vrednem stanju izčrpanosti. Zdelo se je, da jim bodo otroci zdaj zdaj pomrli od gladi. Vso pot do Kiela smo se razgovarjali z njimi. Pripovedovali so nam grozotne stvari, katerih priča so bili v Rusiji. Mi pa smo jim postregli z bleščečimi se opisi tega, kar smo videli sami. Dejali so nam, da smo nori, da je vse, kar so nam kazali, zlagano, da so nas preslepili, da so

nost Ludeje je mesec dni prinašala moje članki o tem.

Zel sem zapustiti svoj posel v Zvezi slovaškega delavstva in stopiti kako tovarno. Preteklo je že nekaj časa, odkar sem iskal posla zastoj, ko me je odbor Doma slovaških delavcev v Newarku prosil, če bi hotel sprejeti tam upraviteljsko mesto. — Prejšnjega voditelja so spodili zaradi poverb. Slišal sem tudi, da ta Dom ni bil nič drugega kakor zabavišče in prava beznica. Sprejel sem mesto, ki so mi ga ponudili, toda le pod pogojem, da bom imel vso prostost, da izvedem vse potrebne spremembe.

Delavski klubi, katerih član sem bil prejše čase, in tisti, ki sem jih pomagal ustanavljati, so med delavstvom uživali dober glas. Njihova naloga je bila pomagati delavcem pri prizadevanjih, da bi se organizirali, zbirati prispevke ob stavkah, omogočati predavanja in drugo duševno udejstvovanje, dajati delavskemu razredu zdrave zabave in nazadnje služiti kot zbirališče v vsakem kraju.

Organizacija v Newarku pa je bila zelo daleč od vsega tega. V njenem domu so igrali na debelo in pogosti pretepi, ki so se vrstili v njej, so odvračali od Doma najboljših delavcev. Začel sem se z vso silo boriti proti temu. Toda nekega dne se je primerilo, da sem se s klavirjem za kricket moral braniti pred grožnjami teh nasilnikov, ki so iz kluba naredili svoj blog. Globoko razočaran sem se odpovedal novi službi.

Vseeno sem pa še ostal član osrednjega odbora pri Zvezi slovaškega delavstva in predsednik državnega finančnega odbora. Toda neprenehoma sem imel posla z grožnjami

III. poglavje.
Sklep, da se za smeraj izselim v Rusijo.
Po povratku v Ameriko sem se ustavil v New Yorku. Povsod so me zahtevali za predavanja. Oglašal sem se k besedi in številnih slovaških zborovanjih in pripovedoval tam, kaj sem videl v Sovjetski Rusiji. »Rjev-

Od tu in tam

V noči od 31. maja na 1. junija ob 1 do 2.15 bo kratkovalovna radijska postaja v Beogradu 2912 imela svojo preokceansko oddajo za naše izseljence, v prekmorskih državah. Prenos bo preko berlinskih kratkovalovnih radijskih postaj na valovni dolžini 29.15 m v smer Buenos Airesa in na valovni dolžini 19.85 m v smer New Yorka. Najuglednejša dramska umetnica belgrajskega gledališča ga. Desa Dugalič-Nedeljković bo recitala narodne pesmi. Poleg raznovrstnega in obilnega sporeda bo to pot glasbeni del posebnosti odlično zastopani, ker je najbolj priljubljen med poslušalci v severni in južni Ameriki.

246 pomožnih mestnih uslužbencev v Zagrebu bo postalo meseca junija stalnih. Ta predlog zagrebskega mestnega poglavarstva je pretekli teden potrdilo notranje ministrstvo, finančno ministrstvo pa ga je potrdilo že ob času proračunske razprave v narodni skupščini. Pričakujejo, da se bo to izvršilo že na prvi prihodnji seji zagrebskega mestnega sveta, ki bo v začetku junija.

Letalski promet na zagrebskem letališču se bo sredi prihodnjega meseca še bolj povečal, kakor se je že dozdaj z otvoritvijo nekaterih stalnih zračnih poti. Tedaj bosta vzpostavili dve novi letalski zvezi in sicer med Zagrebom in Suškom ter zveza Praga—Zagreb—Sušak. Poleg tega pa pravijo, da bi bilo nujno potrebno vzpostaviti novo letalsko zvezo tudi med Zagrebom in Budimpešto. Tako postaja Zagreb vedno večje letalsko središče, kjer se sečejo proge na vse strani. Največ potnikov se iz Zagreba vozi z letalom v Benetke. Pravijo, da je ta proga gotovo med prvimi v naši državi glede prometa.

Ladja »Lovčenc« se je te dni vrnila s svoje poti po balkanskih vodah. Preplula je tokrat prvič pot Sušak—Konstanc. Bila je to nekaka propagandna vožnja, zato so na to pot povabili tudi jugoslovanske častnike. Poleg njih pa se je vozilo tokrat z njo tudi nekaj proslulih političnih osebnosti iz polpreteklega doba, med katerimi moramo na vsak način omeniti izredno pridnega jenerarja Jovana Banjanina, ki ni hotel zamuditi te udobne vožnje.

S tremi motornimi ribiškimi ladjami so odpluli v Grönlandijo ribiči iz Zadra. Tam bodo ostali do oktobra in bodo poskusili svojo srečo pri ribarjenju v severnih vodah. Opremljeni so z najmodernejšim ribarskim orodjem. Med potjo se bodo ustavili samo na Siciliji, od tam pa bodo brez vmesnega pristanika pluli naravnost v Rejkjavik, glavno pristanišče na Grönlandiji. Poleg tega je te dni odplula v severne vode tudi neka trgovska ladja, ki bo pripeljala domov plen, ki ga bodo nalovili omenjeni »grönlandski ribiči«.

Ribiški lov v Dalmaciji je letos zelo obilen. Ribiči skoraj vselej, kadar so razmere za ribolov ugodne, nalove po nekaj vagonov rib. Tako so predsinotčinj samo ribiči iz Komize nalovili za dva vagona rib, ki so jih deloma že prodali Italijanom, deloma pa našim ribiškimi podjetjem v Komizi. Italijanom prodajo ribe po 3.5 za krog, domačim podjetjem pa po 4 in 4.5 din.

Nomeščenci zagrebskih zavarovalnih družb so zborovali v Zagrebu v Delavski zbornici. Zborovanje je vodil predsednik zagrebske podružnice Zveze bančnih, zavarovalničnih in industrijskih delavcev Branko Vujnović. Razni govorniki so v svojih poročilih poudarjali nujno potrebo po sklenitvi kolektivne pogodbe z Zvezo zavarovalnih družb. Govorilo je tudi nekaj zastopnikov nomeščencev zavarovalnih družb, ki so posebno poudarili, da je po enem letu čakanja zdaj prišel konec njihove potrebnosti. Imeli so že vse polno pogajanj z zavarovalnimi družbami, pa so bili vsi napori za mirno rešitev spora med temi družbami in nomeščenci brezuspešni. Nameščenci zavarovalnih družb so sklenili, da jim ne preostaja ničesar drugega več, kot da začno s stavko. Počakali pa bodo samo še do 7. junija. Če se do takrat ne doseže ničesar, bodo začeli stavkati.

Do krkavega pretepa je te dni prišlo na stubiški pravni fakulteti. Dijaki, ki študirajo na tej fakulteti se sklenili, da bodo imeli veliko zborovanje, na katerem bodo poudarili potrebo po zavarovanju univerzitetne avtonomije. Kakor vselej pri takšnih dijaških zborovanjih, je bilo tudi tu nekaj dijakov proti temu, kar je sklenila druga skupina. Ti so vztrajali na tem, da je vsaka stavka, ki so jo sklenili njihovi nasprotniki kot poudarek zahteve po univerzitetni avtonomiji, nepotrebna. Zato so oni dan, za katerega je bila določena stavka, prišli redno na predavanja. Ob tej priliki pa je prišlo do pretepa, pri katerih je nekaj dijakov dobilo tako težke poškodbe, da so jih morali takoj prepeljati v bolnišnico.

Velike povodnji so bile te dni tudi v Slavoniji. Močni nalivi so povzročili, da so reke silno narasle in prestopile bregove. Posebno je na široko poplaval rodovitno zemljo slavonska reka Bosut. Ponekod po poljih je bila voda meter globoka. Povodenj je naredila po tamkajšnjih poljih veliko škodo.

Českoslovaška mladina se je pred leti organizirala v Slavoniji. Danes šteje ta organizacija nekaj tisoč članov. Samo v daruvarskem okraju je v tem českoslovaškem združenju vpisanih nad 700 mladeničev in mladenk. Glavni organizator češke mladine v Slavoniji je učitelj na češki kmetijski šoli v Daruvarju Karel Herot, ki to mladinsko društvo tudi vodi. Člani tega društva so priredili letos še nekaj skupnih izletov, in sicer v svojih pisanih čeških narodnih nošah.

Posvetovanje glede cen električnega toka imajo v Karlovcu. Gre tu predvsem za določitev cen električnega toka, ki ga porabijo tamkajšnje tovarne. Zastopniki karlovaških industrijcev so zahtevali znižanje cen električnega toka, kajti dejali so, da je 2.75 din za kilovatro uro mnogo preveč. Odkar so uvedli električne števec, so karlovaški industrijci plačali v enem letu 50% več za električni tok, kakor prej, ko so tok plačevali pavšalno. Zdi se, da bo prišlo pri tem posvetovanju karlovaških industrijcev in zastopnikov občine do kompromisne rešitve, tako da se bo cena električnega toka, ki ga porabijo tovarne, le nekoliko znižala in da na drugi strani tudi občina ne bo imela prevelike škode.

Nekavega bivšega policijskega agenta so te dni aretirali v Subotici. Pred nekaj leti je bil odpuščen iz službe. Da bi se prijel kakega drugega poštenega posla, mu ni dišalo, ker se je dela prav za prav že kar precej odvalil. Lotil se je nepoštenega posla in je izvršil nekaj prevar in tatvin v Subotici ter nato pobegnil, ker mu je bilo kot prejšnjemu tamkajšnjemu policistu predobro znano, da njegovi podvigi ne bodo ostali tajni. Vendar pa tudi pri tem begu ni imel sreče, čeprav ga je pot privedla že celo v Maribor. Tu se ga aretirali in obvestili o tem subotičsko policijo, ki je nevala, naj ga pošljejo tja.

„Maj je v kraj“

Ljubljana, 31. maja.

»Ljubi maj, krasni maj, konec zimo je tedaj,« tako poje prelepa majska pesem. Maj prinese v deželo šele pravo pomlad. Takrat šele prav zeleni polje in log, travniki, grmovje in drevje se razcvetijo. Visoko že požene žito, v katerega se je ob svetem Juriju le za silo še skrila zrna. Jedmenovi klasi, še vsi zeleni, se že zazibljejo v vetru, zamolklo zelena rž se spotegne. Nežno listje, ki je aprila začelo pokrivati gole vejice na drevmu, otrdi. Ljudje odlagajo suknje in površnike. Otroci že teka po travnikih, se igrajo in trgajo cvetje ter pleto vence. Sonce postaja toplo, na polju morajo ljudje že odlagati suknje na mejo, nebo je jasno, srce udari podjetneje in radostneje. Najlepši mesec v letu je maj in pesniki po pravici tudi mladosti vzdevajo priimek življenjski maj.

Letošnji maj

Letos z majem — vsaj po vremenu — nismo imeli sreče. Začetka je še nekaj kazalo, pozneje pa je mesec privzel povsem značaj svojega predhodnika, aprila. Prav tako je bil muhast kakor je sicer muhast april. Zjutraj je bilo prav lepo jasno, dopoldne se je nenadoma začelo oblačiti in kdor je bil zjutraj toliko nepreviden, da v službo ni vzel s seboj dežnika, se je moral marsikdaj nad to svojo neprevidnostjo in nad muhastim vremenom naglas ali pa potihem priduhati. Oblaki so se pripodili naglo, v hipu so zagrnili sonce, odnekod je še malo zapihalo in že so se začele izpod sivga neba vsipati debele deževne kaplje; sploščka se na redko, toda kmalu so se zgostile in ni trajalo dolgo, pa je že lilo kakor iz škafa. Včasih je previden človek zamaš tudi po dobro uro čakal pod kakšnim obokanim portalom ali pod nastreškom, da bi se končno sprevredilo. Ni se hotelo, pa ne. Neredko je potem deževalo vse popoldne do poznega večera. Zvečer pa se je naglo zjasnilo, prikazale so se zvezde in noč je rodila spet jasno jutro. V splošnem je bil letošnji maj kar precej moker, bil pa je tudi dovolj hladen. Marsikomu, ki je popoldne brez suknje ali površnika odšel od doma ter se počutil prav dobro, je zvečer postalo žal, zakaj se ni bil bolj oblekel. No, pa take neugodnosti človek že preneša. Glavno je, da gre z mrazom na boljše. Toplote so se seveda najbolj razveselili tisti, ki jim finančni minister to — kakor tudi že mnogo drugo — zimo ni bil naklonjen, pa so morali večkrat prezebat v nezakurjenem stanovanju. Zdaj so seveda za take ljudi spet nastopili boljše časi.

Maj — čas šmarnic

Ta najlepši letni mesec ima tudi svoje posebno cvetje kakor ga ima vsak ugodnejši mesec. Februar ima svoj toč, marec svoj žafran in pasji zob, april svoje zvonce in trobentice, junij svoje kresnice (ivančice), julij svoje plavice in mak, avgust svoje korčke (ciklame), september svoje jagode, oktober svoj podleskec in november svoje krizanteme. Maj pa ima svoje prelepe cvetje, šmarnice. To cvetje je posvečeno Mariji in prav srečno so preimenovane tudi pobožnosti, ki jih ta mesec opravljajo verniki Mariji na čast. Vse te pobožnosti in molitve so kakor šopek šmarnic, ki ga ta mesec verna srca darujejo Mariji in šmarnice se te pobožnosti tudi imenujejo že od njega dni.

Škofja Loka pod sedanjo občinsko upravo

Primerjava sedanjega dela z onim iz dobe JNS — Kljub velikim javnim delom se obč. doklade niso zvišale

Dne 6. marca sta minili dve leti, odkar je prevzela od prejšnjega JNS-arskega odbora, začasna uprava z g. Zihlerom Matevžem na čelu občinske zadeve našega mesta v svoje roke. Dne 6. decembra pa bo poteklo 2 leti odkar je lista JRZ z istim g. Zihlerom kot nosilec, dobila toliko glasov, kot jih dosedaj nikdar v Škofji Loki še ni dobila še nobena lista. Torej komaj dve leti pametnega in požrtvovalnega dela za mesto, pa lahko rečemo, da naše mesto od tega dela že zanje toliko sadov, kakor, lahko rečemo, jih v tako kratkem času ni želo še nikdar. — Naj navedemo nekaj uspehov tega dela, zlasti dela g. župana Zihlerja.

Gotovo eden največjih uspehov je ta, da se je prejšnja izpostava kranjskega okraja povišala v samostojen okraj; z okrajem so prišli novi uradi, ki služijo samo našim potrebam in ustrezajo našim težnjam na primer cestni odbor, katastrska uprava, trgovski gremij, voj. referat itd. Z uradi pa je prišlo tudi uradništvo in z njimi zaslužek za trgovce, gostilničarje, obrtnike itd. Z glavarstvom pa je bila Loka povišana tudi v 2. dr. razr., kar se precej pozna zlasti uradnikom in po njih vsemu prebivalstvu.

Kot drugi veliki uspeh moramo omeniti, da je kralj. ban. uprava sklenila uravnati pobočje Poljanščice in Selščice. Uravnava se že izvajajo po delih in bo stala okoli 6 milij. din. — Vsem Ločanom je gotovo še v spominu povenjen leta 1926, ki je naredila katastrofalno škodo. Kljub dejstvu, da se katastrofa lahko ponovi in da je vsa okolica potočja nudila še prav isto lice, kot prvi dan po povodnji — bilo je namreč vse razkopano in razdrapano — se bivša JNS uprava ni zmenila za to važno stvar. Po nastopu sedanjega gospoda župana, ki je povzel takoj vse potrebne korake v tej smeri, pa se je že l. 1936 gradil prvi del te regulacije, to je betonska škarka ob obč. zemljišču v Fužinskem predmestju. Tam, kjer je bilo prej vse razkopano, se bo razvil sedaj krasen park. V l. 1937. se je gradila betonska škarka ob vrtu g. Oblaka Janeza in novi železobetonski Pušalski most, ki bo prav te dni dokončno dogotovljen. Letos pa bodo gradili betonsko škarko od novega mostu do žage g. Hafnerja in nov delno lesen, delno pa betonski občinski most preko Selščice.

Kot tretji veliki uspeh uprave moramo navesti silno hitro izboljšanje cest, ulic in potov po našem mestu. Naj nekaj izboljšanj navedemo. Pot, ki pelje med Krevsom in banov. drevnico ob starološkem potoku, cesta Dolenc—vojašnica—Plevna, ki jo ravno sedaj popravljajo in valajo. Pot Števarje—Kantina, pokopališka cesta, klanec za hakov, prostor pred kapucinski cerkvijo, oba klanca pod cerkvijo sv. Jakoba, klanec pri »Lepe-mo znanost« v Kar. ulici, dvig ceste na Suho itd. Vsa ta pota so bila v silno slabem stanju. Poudarjamo, da tu ne gre za malenkostna popravila, ampak za temeljito preureditev cest.

Nadalje moramo omeniti hitro in mejno olepšanje mesta. Stari zidovi izginjajo. Namesto njih rastejo prav lične, naravnost umetniške reči. Tu moramo omeniti naravnost krasno uređitev stopnišča in zidu pred Kap. cerkvijo, ki žal še ni gotova. Nato podporni zid ob poli v Vincarje pri hiši gosp. Hafnerja Leopolda, lično

V Ljubljani so šmarnice vsako leto še prav posebno prisrčne. Ljudje se vsak večer zbirajo v cerkvah ter poslušajo cerkvene govornike, ki jim govore o Marijinem življenju ter jim stavljajo za zgled v življenju njene kreposti in čednosti. Potem pa so peke litanije, pri katerih poje vsa zbrana srenja odpeve; menda je širina slovenske domovine najbolj znan tale: »O ti kraljica majnika, katere prošnja vse velja, izprosi nam od Jezusa, da raj nebeški naj nam da« Večer za večerom združuje skozi ves mesec verno ljudi k tej tako lepi in prisrčni pobožnosti. Po domovih pa opravljajo majniško pobožnost tisti, ki jim iz teh ali onih razlogov ni dano, da bi se udeležili šmarnic v cerkvi! V kotu, kjer stoji o božiču jaslice, stoji zdaj Marijina podoba, pred njo pa cvetje in lučka gori noč in dan. Se je verno naše ljudstvo in menda ni naše hiše, kjer se v maju ne bi še prav posebno priporočili Mariji.

Mai — čas šolskih izletov

Šolsko leto se naglo približuje koncu. Učenci vedno težje sede v šolskih klopih, vedno nerajši poslušajo in vedno manj jim je všeč večno sklanjanje nad knjige. Mlada kri postaja nemirna; zunaj sije sonce, krasen dan se smeje, zelenje vabi in skozi šolsko okno se odpirajo mične perspektive daleč tja ven iz mesta, v prosto prirodo, med polja in njive, med travnike, v loge in gozdove, k bleščajo reki in k sneženim goram. Mlad človek že kar ne more več najti obstanka. Zagleda se v mrtve črke, zastri v resni obraz učitelja ali profesorja, toda njun glas odmeva v mladi duši prazno. Šolsko leto bo kmalu v kraju, počitnice so že skoraj na pragu. In kakor nalašč so modri vzgojitelji dobro potuhtali to nemirno, mrzlično razpoloženje svojih mladih učencev. Za mesec maj in za mladostno neučakanost so določili dan, ki naj bo posvečen razvedrilu, razvedrilu, ki naj to neučakanost in nestrpnost vsaj za silo »ventilira«. Ze prve dni meseca maja se učenci med odmori skoraj ne pogovarjajo več drugega kakor kam bodo šli letos na majniški izlet. Ta nasvetuje nekaj, oni spet kaj drugega. In končno se spomni tudi gospod ravnatelj ter pošlje svojo modro okrožnico. Učenci že kar vedo, kaj bo v njej. Radosten nemir jih prevzame — kakor vselej, kadar prinese šolski sluga svojo knjigo pred prazniki ali pred dnevi, za katere se je nadejali, da bo prosto. Profesor prebere, v razredu vlada mrtva tišina. Ko pa je branje v kraju, izvrši kakor v panju. Prihodnji uro gre že posebna deputacija prositi razrednika, da bi prevzel vodstvo na majniškem izletu. Nekaj dni mine in končno ugotove, kam je bilo mahniti. Nekateri se oddajo za Dolenjsko, drugi krenejo na Stajersko; skrbni razredniki se trudijo, da bi koristno združili s prijetnim: svoj razred popeljejo v take kraje in tako uredijo smer pota, da se lahko ustavijo pri tem ali onem kulturnem spomeniku, da zavijejo v hišo tega ali onega znamenitega slovenskega velmoža. Mladina preživi lep dan v prirodi. Drugi dan pa spet prične z učenjem; zdaj gre nekoliko lažje od rok, saj so se za prvo silo razvedrili: misel na bližnji konec jih še bolj uvrsti v zadnji pridnostnem prizadevanju. Maj je v kraju, junij prihaja z izpiti, s koncem šolskega leta, z vročimi, jasnimi dnevi. Poletje prihaja in z njim veseli meseci počitnic. Tam na deželi mladi rod nabira novih sil za prihodnje leto.

ograj v Kar. ulici itd. Tudi to niso malenkostna dela.

Omenili bi lahko še o ureditvi uradnih prostorov, o elektrifikaciji, o kanalizaciji in še o nešteti manjših delih, ki so se zgradila v tem času in kar je najbolje za nas, brez posebnih stroškov za občano. Naše doklade niso prav nič višje, kot so bile ob času uprave JNS, ko se ni prav nič delalo. Naš župan zna poiskati denar tam, kjer je.

Ob koncu pa prosimo občano, prav vse od kraja, da pretehtajo sedanje delo in ga primerjajo z delom bivše JNS uprave. — Zlasti delavstvo, ki je imelo od del še največ koristi, prosimo, da dobro pretehta vso stvar. — JNS je zlasti nižje sloje izkoristila v svoje namene, ni pa dala kruha. Današnja uprava pa se trudi, da v našem mestu ne bi bilo niti enega lačnega. — Pretehtajte in nikar ne nasedajte obrekovalcem.

Proslava 30 letnice starovrhnjske gasilske čete

Vrhnika, 30. maja.

Starovrhnjska gasilska četa bo proslavila na binokstni ponedeljek 30 letnico svojega obstoja. Proslava se bo vršila pod pokroviteljstvom vrhnjskega župana g. Ignacija Hrena. Združena bo z blagoslovitvijo nove motorne brigadine in z veliko tombolo.

Sporred: Ob 2 popoldne bo blagoslovitev motorne brigadine pred Gasil. domom. Po blagoslovitvi bo na vrtu J. Meseca tombola; glavni dobiček bo motorno kolo, dve kolesi, vreča moke, harmonika ter več manjših dobikov. Po tomboli bo na istem prostoru zabava.

Jugoslavija : Švedska 2 : 1

V nadaljevanju nedeljske prekinjene igre med Punčecom in Rohlsonom je naš prvak še v tretjem setu dosegel isti rezultat kot v prvih dveh. Mladega in talentiranega igralca Rohlsona je Punčec premagal v treh enakih setih s 6:2. Takoj po dovršeni prekinjeni igri je bila igra v dvojce. Mesto obolelega Mitčica je igral s Punčecom Kukuljevič. Švedsko sta zastopala Schröder in Rohlson. Ob pričetku igre v dvojce je bilo na igrišču vkljub delovnemu dnevu 3500 gledalcev. Igra v dvojce je trajala v celem komaj dobro uro. Jugoslovanski par je bil mnogo močnejši kot švedski in tako se je našima igralcema že v treh setih z rezultatom 6:3, 9:7, 6:3 posrežilo premagati švedska igralca. Kukuljevič, ki je zamenjal Mitčica, je bil zlasti dober pri servisu. Pri Švedih je bil večer mnogo boljši Rohlson, Schröderju pa se je poznalo, da je v nedeljo v težki dvurni borbi komaj premagal Pallado. Bil je namreč zelo počasan in neelastičen.

V teniškem dvoboju med Indijo in Belgijo v Bruxellesu vodi Belgija z 1:2. V igri v dvojce je belgijski par Lacrois in de Borman premagal indijski par Gaus in Mohamed s 4:6, 3:6, 6:3, 7:3, 6:4. V Parizu vodijo do sedaj Francozi proti Italijanom v razmerju 3:0. V Budimpešti pa je Metaksa premagal Dalosza s 6:2, 3:6, 6:3 in 6:1. V evropskem polfinalu za Davisov pokal se bodo sestali Belgija : Jugoslavija v Belgiji in Francija z Nemčijo v Berlinu.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer- sko stanje	Temperatura v °C		Relativna vlažnost v %	Oblakost (0-10)	Veter (smer, jakost)	Pada- vine	
		noči	dnevi				m/m	vrsta
Ljubljana	763.0	19.0	13.0	82	10	SE ₁	12	dež
Maribor	762.4	21.0	12.0	80	7	0	40	dež
Zagreb	764.0	22.0	12.0	90	6	ENE ₁	—	—
Belgrad	763.8	22.0	11.0	90	6	0	—	—
Sarajevo	764.4	23.0	6.0	80	3	0	—	—
Vis	764.6	18.0	14.0	70	6	W ₁	—	—
Split	764.4	25.0	14.0	60	4	0	—	—
Kumbar	763.0	22.0	13.0	70	3	SW ₁	—	—
Rab	764.2	19.0	13.0	80	4	SSW ₁	—	—
Dubrovnik	762.8	21.0	12.0	80	0	0	—	—

Vremenska napoved: Spremenljivo vreme, oblačnost se bo zmanjšala.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od večeraj do danes: večeraj je bilo iz noči do 16.30 večinoma, nato pa v noč popolnoma oblačno. Popoldne in ponoči je pihal srednje močan jugozahodni veter. Danes proti jutru je od 5.10—6.30 deževalo.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, torek, 31. maja: Angela.

Sreda, 1. junija: Fortunat.

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa c. 43; mr. Trnkoczy, Mestni trg 4; mr. Ustar, Selenburgova ul. 7.

Sporred koncerta bolgarskih železničarjev iz Ruse v Ljubljani. Koncertirali bodo na binokstno nedeljo ob pol 11 v veliki Filh. dvorani. Koncertni spored ima 2 dela. V I. delu zapoje Petko Stajnova San snehval in De bre Dimo, od Betherova Samodivsko kitko in Mari mome, od Manolova Posmrtno eho in Mokranjčeve Primorske napave. V II. delu so na sporedu Morfov Sejmani in Damjan Tanec vodi. Dobri Hristov: Mari mome crno oko in Slana padna gane. Bojactjev: Ovčar in k sklepu Ivanovič: Donavski valovi. Dorigent zbora je Marin Nikolov. Zbor šteje 70 pevki in pevcev. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

Dirigent Johan Strauss, ki bo dirigiral v petek v Ljubljani koncert simfoničnega orkestra kr. garde iz Belgrada, je potomec znamenite rodbine Straussov z Dunaja, ki se je odlikovala kot rodbina izredno popularnih in priljubljenih skladateljev. Prvi, ki se omenja v glasbeni zgodovini iz te rodbine je Johan Strauss, oče. Bil je sovrstnik Lanerja, ki sta dvignila sloves valčka na umetniško in klasično višino. Njegov sin, znameniti Johan Strauss je eden najbolj produktivnih skladateljev svoje dobe, umrl je leta 1899, oče brezštevilih, prekrasnih melodij in operet. Ta Strauss je v resnici nesmrten. Znana sta tudi njegova brata Josip in Edvard Strauss. Naš dirigent Johan Strauss je rojen l. 1866. ter je v svojem življenju dirigiral že nad 9000 koncertov. Sedaj je stalno na koncertnih turnejah in dirigira dela svojih znamenitih prednikov. Opozarjamo na koncert v petek v veliki dvorani hotela Union. Začetek ob 20. Predprodaja vstopnic pri blagajni kina Union.

Opozarjamo na nocojšnji predavanja v okviru treznostnega tedna in sicer: Alkoholizem in šola, predava g. V. Jagodič in Sredstva za protialkoholno delo v šoli in družini, predava g. M. Zor. — Predavanja bodo v dvorani akademskega doma, Miklošičeva cesta. Začetek ob 20.

Znižane cene na železnici se bodo mogli poslužiti vsi, ki bodo potovali na letošnji pomladanski velesesej v Ljubljani. Na postajni blagajni kupijo poleg vozne karte še rumeno železniško izkaznico za 2 din. Ko bodo dobili potrdilo o obisku veleseseja, bodo imeli s to izkaznico in staro vozno karto brezplačen povratek. V Ljubljano lahko odpotujejo že 30. maja pa do 13. junija, za povratek pa imajo čas od 4.—18. junija.

Gospodarski urad mestnega poglavarstva v Beethovnovi ulici 7 — dne 3. in 4. junija ne bo sprejemal strank, ker se bodo tedaj čistili uradni prostori.

Rez. časniki in voj. uradniki se opozarjajo na pregled uniforme, ki bo v četrtek in petek, t. j. 2. in 3. junija t. l. ob 17 v Mestnem domu na Krekovem trgu št. 2/I. V četrtek je na vrsti pešadija, v petek pa vse ostale vrste vojske.

Slavnostni koncert Akademskega pevskega pevskega zbora. Ob priliki vsedravnega kongresa trgovcev bo APZ priredil v veliki dvorani »Uniona« koncert slovenske narodne pesmi. Koncert bo v petek, 10. junija ob 20. Ker se obeta ob tej priliki izredni obisk, priporočamo že danes, da si vsi nabavijo čimprej vstopnice v predprodaji, ki bo na univerzi v vratarjevi loži od 1. junija naprej vsak dan od 8.—18. Cene sedežem od 30 do 10, stojšča 7, dijaška 5 din.

Zabavni umetniški večer, ki ga priredi »Slovenska scena mladih« bo na Vidov dan, dne 28. junija.

Na parobrodih Jadranske in Dubrovačke plovidbe imajo obiskovalci pomladanskega veleseseja v Ljubljani, ki bo od 4.—18. junija, ugodnost »razreda za razred«, to se pravi, da se s karto nižjega razreda vozijo v višjem. Na parobrodih Zetske plovidbe pa velja 50% popust. Potovanje proti Ljubljani je dovoljeno od 20. maja do 13. junija, povratek pa od 4.—20. junija.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — Začetek ob 20.

Torek, 31. maja: Zaprtlo.
Sreda, 1. junija: »Zenitev«. Red A.
Četrtek, 2. junija: »Izpit za življenje«. Red B.
Petek, 3. junija: Zaprtlo.
Sobota, 4. junija: »Lopovščine«. Red A.

OPERA — Začetek ob 20.

Torek, 31. maja: Zaprtlo.
Sreda, 1. junija: »Manon Lescaut«. Red Sreda.
Četrtek, 2. junija: »Lucia di Lammermoore«. Red Četrtek.
Petek, 3. junija: »Gostujeta gde. Zupčeva in g. Gostič.
Sobota, 4. junija: »Gioconda«. Premiera. Premierski abonma.

Danes popoldne igrajo v Zagrebu še Schröder in Punčec, in kot drugi par Rohlson in Pallada. Po vsej verjetnosti bosta oba naša igralca v poediničnih igrah zmagala, tako da se bo Jugoslavija plačirala za nadaljnje sodelovanje z zmago 1:4.

Iskalci zakladov v Indiji

Neki Evropec, ki je dolgo časa bival v Indiji, pripoveduje sledečo zgodbo:

»Mudil sem se v Penangu. Nekega dne stopim v vežo hotela Lawries in zagledam svojega prijatelja Freda Travlerja. Pred njim je stala napol prazna steklenica whiskyja, prazen kozarec, za vsem tem pa je sedel moj prijatelj z razkuštranimi lasmi in zmedenimi očmi. Pozdravil sem ga. Nekaj časa je gledal, ne da bi me spoznal, nato mu je blisnilo v oči, skočil je pokonci in mi padel okoli vratu. »Sam Bog te je poslal,« je jecjal pijano. »Kaj ti pa manjka? Rabiš denar?« sem ga vprašal in se trudil iz njegovega objema, kar se mi je končno tudi posrečilo. »Ah, denar,« je dejal in zamahnil z roko. »Tebe potrebujem. Spremljal me boš.« »Kam, če smem vprašati?« »Greda dvigniti zaklad,« je pojasnjeval že skoraj trezen, ne da bi se menil za moja vprašanja.

To je bila spet ena Fredovih. Poslušal sem ga vseeno z zanimanjem, ko mi je razkladal, da se v nekem razpadlem, zapuščenem templu, daleč v notranjosti Indokine nahaja nesluteno bogastvo. Ni mi bilo za drago kamenje, toda zamikalo me je potovanje polno nenavadnih doživetij. Fred mi je pripovedoval, da je igral s sinom nekega kneza tako dolgo, da mu je ta izdal svojo skrivnost o zakladu.

Skozi pragozd

Dva dni kasneje sva se peljala s Fredom do Singapora in po dveh dneh spet dalje v Cholon. Do glavnega mesta Kambodže ni bilo več daleč in tu sva uredila še zadnje priprave za nadaljnjo pot. Do Khonga, ki se nahaja daleč na severu dežele — tik ob siamski meji, so nas spremljali Anamiti z volovskimi vpregami — naprej si bova pomagala sama. Brez kakšnih posebnih zaprek sva prispela v Khong. Toda tu so se šele začele prave težave. Opazila sva, da je skica, ki jo je Fred dobil od mladega kneza silno netočna. Še huje pa je bilo vedenje domačinov, ki nama je dovolj jasno pokazalo, česa se nama je bati, ako zvedo za cilj najinega potovanja.

Med Mekongom in njenim pritokom Bi-dingh se razprostirajo indijski močvirnatih gozdovi, v katerih mrgoli tigrov in kač vseh vrst. Ravno v tem delu je moral biti stari tempel. Preostajalo nama ni nič drugega, kot da se zaneseva na skico in sama nase. Morala sva si utirati pot skozi goščavo in drugi dan sva se znašla na divje zraščeni poti. Proti večeru sva naletela na prvega človeka, nekega duhovna. Moral je biti visok svečenik, kajti nosil je ozko rumeno kapo. Nezaupno naju je motril in spraševal, odkod in kam. Fred je drzno lagal: »Raziskovalca sva in bi rada v Ulin.« »Gospod, napravila sta velik ovinček,« je odvrnil svečenik. »Morala bi slediti toku Mekonga.« »Toda nimava čolna in sploh sva hotela stikati tu za izrednimi rastlinami.« »Samo mrzlico si nakopljeta tu in maščevanje Bude, če imata namen, motiti njegov mir.« Nehote nama je svečenik izdal, da sva na pravi poti. »Kako naj motiva božji mir, če zbirava zelišča? Ali se nahajajo tu svetišča, katerih ne smeja prestopiti?« »Oh ne,« je odvrnil Lama smehljaje, »toda Buda je pričujoč povsod in kdor moti nedotaknjeno naravo, ga zadene kaznen božja.«

Razdejanje v južnem kitajskem mestu Kantonu po japonskem napadu iz zraka.

Ponudil nama je priprosto večerjo in prenočišče. Naslednjega dne sva v resnici spreminila smer najinega potovanja proti Ulinu, toda kmalu sva se vrnila na prejšnjo zaraščeno pot. Dolgo sva hodila tako, ko se je naenkrat začel pragozd svetlikati. Prispela sva na veliko ravnino, na kateri je raslo grmičevje. Sredi tega grmičevja pa je kraljeval kamenit kip: pol človek, pol lev, z neštetimi nogami in režečimi zobmi; zastražen je bil od dveh velikanskih kamnitih slonov.

Buda osebno...

Previdno sva se približala in naenkrat sva opazila za kipom hodnik, ki je vodil v globino. Malo tesno je bilo bema pri srcu, toda tega nisva hotela pokazati drug drugemu in sva pogumno vstopila. Po kakih dvajsetih minutah — bila sva že kakšnih pet metrov pod zemljo — se je hodnik razdelil v več stranskih hodnikov in po enem teh sva prispela v neko dvorano polno prekrasnih stebrov. Preiskala sva vse kote, a o kakšnih zakladih ni bilo sledu. Predvsem pa je manjkala božja podoba. S težavo sva se prerinila dalje po ozkem

hodniku in kmalu sva obstala kot začarana. Pred nama je stal velikanski kip Bude. Oči je imel kot pest velike turkize, oblačilo posuto s prekrasnimi smaragdi in z vtkanimi diamantnimi progami. V razprostrti rokavi je držal žrtveno posodo, v kateri je ležal izredno velik, krvavordeč rubin. Fred se je malo obotavljal, potem se je pa vseeno približal žrtveni posodi. Stal sem še vedno na koncu hodnika, omamljen od veličastnega pogleda, ko ee mi zazdi, da se je kip stresel. Naenkrat sem videl, kako so se začele Budine roke gibati in hotele zgrabiti Freda. Ves iz sebe sem zakričal, od sten je odmevalo tako grozno, kot bi se demoni zaničljivo emejali in za trenutek sem obstal kakor vkopan. V naslednjem trenutku pa sem že skočil na stopnico in z svo močjo mahnil s puško med telo in roke skrivnostnega Boga.

Fred se je tako poglobil v opazovanje, da ni mogel opaziti, kakšna nevarnost mu preti. Nevarni položaj je zapazil šele tedaj, ko ga je pograbila desna roka in ga stisnila k prsim Bude. Nehote sem zadel pravo roko, ki bi mi prijatelja brez dvoma stisnila do smrti.

Ure so potekle, preden sem toliko pokvaril vražji mehanizem in mogel rešiti uboga Freda — s polomljenimi rokami in rebri — iz brezsrčnega in nevarnega objema. Srčno vesela sva se odpravila nazaj — brez zakladov.

Sprejem japonskih letalcev Kato in Yokoyama, ki sta priletela iz Berlina v Tokio v 54 urah 20 minutah. Pot je dolga 15.000 km.

Današnje kupčevanje z ljudmi

20.000 vtihotaplencev na leto

Amerika je kljub svoji naprednosti in urejenosti danes skoraj edina država, kjer cvete trgovina z ljudmi. Amerikanci so pač iznajdljivi ljudje, kadar gre za to, da se pride brez naporne dela do lepšega zaslužka. Vsakomur je znano ime velikega tiho-

tapca alkohola, Al Caponeja in njegovega najhujšega tekmovalca Tigerja (Tajgerja), ki sta si z nedovoljenim uvažanjem raznih alkoholnih pijač v Združene države nabrala milijone. Končna usoda obeh je sicer žalostna — eden je znozel v ječi, drugi se potika in skriva po svetu, kjer ne najde mirnega kotička — toda svoj čas sta bila nekronana kralja vseh ameriških zločincev, ki sta se zelo uspešno borila proti postavam in poznala največje udobnosti in razkošja, katere more nuditi bogastvo in moč.

Danes uvažanje alkohola ni več prepovedano, pač pa so zaprte meje priseljevalcem. Kljub temu pa se dobe še vedno po vsem svetu tisoči nezadovoljencev, ki upajo, da se jim bo sreča nasmešila v Ameriki. Se vedno ima Amerika nekdanjo privlačno silo za vse, ki bi radi hitro prišli do bogastva, v katerem mislijo, da tichi skrivnost sreče. Ker torej zaradi zaprte meje navadnim ljudem ni mogoče priti v »obljubljeno deželo« postavnim potom, se skušajo vtihotapati. Na pomoč jim prihaja dobro urejena vtihotapska družba, ki ima svoje podružnice po vseh važnejših pristaniščih sveta, ki razpolaga z letali, ladjami in avtomobili in ki se ji posreči kljub najstrožjemu nadzoru ameriških oblasti spraviti v Ameriko letno 20.000 ljudi.

Voditelji te družbe imajo povsod zaupnike, tako da svoje »blogo« vedno razpečavajo in pridejo do svojega zaslužka. Če n. pr. ubogi priseljencev, ki jim pade v roke in kateremu ponujajo svojo pomoč, nima dosti denarja, ga prepeljejo zastoni, mu poiščejo službo, oziroma delo in sklenejo z njim pogodbo, po kateri jim bo dve leti plačeval 30 odstotkov od svojega zaslužka. Lahko si je misliti, da pri toliko tisoč ljudeh, ki jim pomagajo priti v prepovedano državo in do dela, pač vlečejo take dohodke, da si morejo omisliti prevozna sredstva, s katerimi kljubujejo oblastim, pa še lepe denarce

Bernardinci na Himalaji

Znameniti psi iz samostana sv. Bernarda, ki so lani nenadoma izgubili svoj sloves reševanja izgubljenih popotnikov, ker je neki pes menda po nesreči do smrti oklal neko deklco, so bili dolgo časa zaprti v kletke kot nevarne živali. Mnogo se je govorilo o tem, kaj bi z njimi počeli, njihov oskrbnik pa, ki so ga psi imeli tako radi, da brez njega še jesti niso hoteli in kateremu so se nesrečne živali zaradi zapore in slabega imena silno smilile, je pregovoril očeta priorja, da bi jih poslal na Himalajo.

Na tem najvišjem gorovju sveta, katero neprestano zamašajo podjarmiti najdrznejši hribolazci, so francoski menihi postavili na 5000 metrov visokem prelazu Latsa podobno zavetišče kot v Alpah. Nevarnost viharjev in snežnih zametov je v toliki višini še mnogo večja kot v Alpah, psi bodo imeli še več priložnosti pokazati svoje zmožnosti in ukrotiti svojo krvoločnost, oziroma dati duška svojim dobrodelnim močem. Res je torej pred kakim mesecem odplula iz Marseille ladja s tropo psov v spremstvu istega starega menihi, njihovega najzvestejšega oskrbnika, proti Indiji, kjer bodo v nekaj mesecih dosegli svoj novi dom.

Moč velesil

Številke so letošnje in nam kažejo, kako so nekatere države močne v svojih vojakih.

Francija: prebivalcev 42 milij., sposobnih za vojsko 6 milij., stalna vojska 4.150.000;

Anglija: prebivalcev 39 milij., sposobnih za vojsko 7.2 milij., stalna vojska 170.000;

Amerika: prebivalcev 128 milij., sposobnih za vojsko 20 milij., stalna vojska 170.000;

Rusija: prebivalcev 170 milij., sposobnih za vojsko 35 milij., stalna vojska 1.300.000;

Nemčija: prebivalcev 75 milij., sposobnih za vojsko 13 milij., stalna vojska 1.100.000;

Italija: prebivalcev 42.8 milij., sposobnih za vojsko 8 milij., stalna vojska 385.000;

Japonska: prebivalcev 71 milij., sposobnih za vojsko 13 milij., stalna vojska 232.000;

Češkoslovaška: prebivalcev 15.2 milij., sposobnih za vojsko 2.5 milij., stalna vojska 172.000;

Romunija: prebivalcev 19.4 milij., sposobnih za vojsko 3.5 milij., stalna vojska 141.000;

Poljska: prebivalcev 34.2 milij., sposobnih za vojsko 6.5 milij., stalna vojska 266.000.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Torek, 31. maja: 11 Solska ura. Glasbeni nastopi: harmonika, gosli in klavir, izvajajo 4 učenci glasbene šole v Kranju (vodi g. Fakin Albin) — 12 Plesi 12 prošlih dni (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.2 Iz Loharjevih operet (Radijski orkester) — 14 Napovedi — 16 Radijski šrnel — 18.40 Ploščena posvetovalnica (g. dr. Vlado Schmidt) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nae. ura: Vas v Hrvatski (dr. Drago Hlouppek, Zagreb) — 19.50 Prenos smernice iz trnovske cerkve v Ljubljani — 20.30 Koncert pevskega zbora »Grafika« — 21.15 Igor Stravinski (plošče) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Zvoki v dvočetrtinskem in tričetrtinskem taktu (Radijski orkester).

Drugi programi

Torek, 31. maja: Belgrad: 20 Opera — Zagreb: 20 Igra, 20.30 Cerkevno petje, 21.30 Violina, 22.30 Plesna glasba — Praga: 19.35 Lohka glasba, 20.25 Igra, 21.05 Ork. koncert — Varšava: 19.30 Glasba in petje, 21.10 Lohka glasba, 22. Prens iz Brualja — Sofija: 20 Vok. koncert, 21.15 Ruske romane, 21.45 Lohka glasba — Budimpešta: 20 Radijski potpuri, 22 Ork. koncert, 23.10 Pihala — Trst-Milan: 17.15 Violina, 21 Shakspeareova komedija, 21.45 Beneski trgovci — Rim-Bar: 17.15 Citraški kvarteti, 21 Brahmovi dvakvanti — Dunaj: 19.40 Plošče, 20.30 Sudetsko-nemška oddaja, 21.15 Zab. koncert, 22.30 Lohka glasba, 23 Plesna glasba, 24 Zab. glasba — Berlin: 19.10 Verdijeva arija, 20 Filmska in plesna glasba — Königsberg: 19.10 Plesna glasba — Hamburg: 19.10 Vojaška godba, 20.10 Sinf. koncert — Stuttgart: 19.40 Lov na kite, 20 Nar. glasba, 21 Plesna glasba, 22.35 Zab. koncert, 24 Fontzingova opera »Undine« — Monakovo: 19.10 Vojaška godba in zbor — Strasbour: 20.30 Opera.

spravijo. Vse to na račun ubogih zaslepljenih fanatikov, ki hočejo vsekakor priti »kam naprej«, pa se ne zavedajo, da so se popolnoma prodali na milost teh brezsrčnežev, ki jih bodo kljub vsem pogodbam molzi do smrti ali pa naznanili oblastem kot »nepostavne priseljenke«.

Mnogi se seveda zavedo svojega suženjstva in se ga hočejo oprostati na vse načine, če drugače ne gre, s smrtjo. Tako je menda 20 % samomorov v Ameriki samo med obupanmi »belimi sužnji«. Prav tako, kot se ponekod trguje z dekleti, ki jih prodajajo erotiki, tako se godi z moškimi, ki se seveda nevedoma, toda prostovoljno prodajajo izkoriščanju raznih brezsrčnežev. Svet je pač poln pasti in če misliš, da si dovolj pretkan, da bi se jim izognil, pomisli, da so drugi še pretkanjejši.

Paul Heyser

ANDREA DELFIN

Novela.

Medtem, ko je to pripovedoval in mirno, suženjsko ponižno stal s nekoliko sklonjeno glavo in s klubokom v obeh rokah, je nenadoma pristopil k mizi eden onih treh gospodov v maski in Andrea je začutil na sebi prodirljiv pogled.

»Kako se imenujete?« je vprašal inkvizitor z glasom, ki je izdal visoko starost.

»Andrea Delfin. Papirji izpričujejo.«

»Vedite, da je to vaša smrt, če prevarite visoki tribunal. Tvegajte odgovor še enkrat. Če vam zdaj pravim, da je vaše ime Candiano?«

Kratek premor je sledil tej besedi in slišati je bilo vrtnanje mrtvaške ure v stropu sobe. Osem izprašujočih oči je bilo uprtih v tuja.

»Candiano?« je dejal zateglo, toda s krepkim glasom. »Zakaj naj bi se imenoval Candiano? Rad bi pa bil; kajti, kolikor mi je znano, je hiša Candianov bogata in odlična in kdor nosi to ime, se mu ni treba s peresom mučiti za kruhom.«

»Obraz imate prav Candiano. Poleg tega pa vaše obnašanje izdaja boljše preteklost kot kažejo papirji.«

»Ne morem si kaj zaradi obraza, vzvišeni gospodje,« je odvrnil Andrea z vztrajno ponižnostjo. »Kar se pa tiče mojega obnašanja, je tako, da sem na popotovanju videl najrazličnejše navade in zaradi tega svoje, kolikor mi je bilo mogoče, zboljšal in tudi v Bresciji nisem tratil časa, temveč sem skušal s knjigami popraviti zamude svoje mladosti.«

Druga dva inkvizitorja sta se medtem približala prvemu in eden, katerega rdeča brada je široko strela izpod maske, je polglasno dejal:

»Štela sličnost vas moti, katere ne bom tajil. Toda sami veste, da je veja hiše, ki je bila naseljena pri Moranu, izumrla; stari je pokopan v Rimu in sinova ga nista dolgo preživela.«

»Morebiti,« je odvrnil prvi. »Toda pogledajte ga in recite, če ni prav tak kot bi stari Luigi Candiano, nekoliko pomlajen seveda, vstal iz groba. Dovolj dobro sem ga poznal; istega dne sva bila voljena v senat.«

Vzel je papirje z mize in jih skrbno pregledal. »Nemara, da imate prav,« je rekel. »Z leti bi slo navzkriž. Za kakšnega Luigijevega sina je ta prestar. Če ga je zarobil pred zakonom, nam je pa prav za prav lahko vseeno.«

Spet je vrgl papirje nazaj, nekaj namignil tajniku in stopil z drugima dvema nazaj k oknišču, tiho nadaljujoč prekinjeni pogovor. Nihče ni mogel na Andrejevih očeh spoznati, koliko breme mu je v tem trenutku padlo z duše.

Tajnik je začel znova. »Razumete tuje jezike?«

»Govorim francosko in deloma nemško, vaša milost.«

»Nemško? Kje ste se pa naučili?«

»V Bresciji sva bila dobra prijatelja z nekim nemškim slikarjem.«

»Ste bili že kdaj v Trstu?«

»Dva meseca, vaša milost, po opravih svojega gospoda advokata.«

Tajnik je vstal in stopil k onim trem pri oknu. Čez trenutek se je vrnil in dejal: »Dali vam bomo potni list nekega avstrijskega podanika, ki je bil rojen v Trstu. Z njim pojdite v hišo avstrijskega poslanika in prosite za varstvo, češ da vam republika grozi, da vas izžene. Rekli boste, da ste že v rani mladosti zapustili Trst in odšli v Brescijo. Bodi odgovor kakršenkoli že, ta obisk vam bo ob primerni spretnosti zadostoval, da se seznanite s poslanikovim tajnikom. Vaša naloga bodi, da to znanstvo razplezate dalje in kolikor mogoče opazujete tajne zveze dunajskega dvora z beneskim plemstvom. Kakor hitro odkrijete kaj še tako neznanega, kar bi se vam zdelo sumljivo, morate nemudoma javiti.«

»Ali visoki tribunal želi, da opustim svojo dosedanjo službo pri notarju Fanfaniju?«

»Ne spreminjajte dosedanjega načina življenja. Vaša plača znaša za prvi mesec samo dvanajst dukatov. Od vaše spretnosti in preudarnosti je odvisno, če se bo vsota podvojila.«

Andrea se mu je priklonil v znak, da je z vsem soglasja.

»Tu je vaš nemški potni list,« je dejal tajnik.

»Vaše stanovanje je v sosesčini palače grofice Amidei. Kaj lahko vam bo z njeno sobarico ustvariti razmerje, katerega stroški se vam bodo povrnil. Kar boste po tej poti izvedeli o grofičinem razmerju do odličnih Benečanov, poročajte sem. Republika pričakuje, da boste zvesto in vestno izvršili svojo nalogo. Ne bo vas vezala s prisego, kajti, če bi vas strah pred posvetnimi kaznimi, ki jih nalamagamo, ne mogel prisiliti k izpolnjevanju dolžnosti, potem bi se vam morala po žilah pretakati polževa kri in tedaj bi se tudi nebeske pravičnosti ne bali dosti. Odpušeni ste.«

Andrea se je spet priklonil in se obrnil proti vratom. Tajnik ga je poklical nazaj.

»Se nekaj,« je dejal, medtem ko je odpiral skrinjico, ki je stala na mizi. »Stopite sem in si ogledjte bodalo v tej skrinji. V Bresciji so velike orožarne. Se spomnite, da bi kdaj videli tam kako podobno delo?«

Andrea je pogledal, premagujoč se z zadnjo močjo, v skrinjico, ki mu jo je molil tajnik. Le predbro je poznal orožje. Bil je dvorezni nož z ročajem križaste oblike, ki je bil tudi jeklen. Na rezilu, ki se ga držala še kri, so bile ugrebene besede: »Smrt vsem inkvizitorjem!«

Po dolgem ogledovanju je krepko porinil skrinjico nazaj. »Ne spomnim se,« je dejal, »da bi videl podobno bodalo v kaki trgovini v Bresciji.«

Tajnik je znova zaprl omarico in mu z roko namignil, naj gre. Počasi je stopal Andrea ven, po odmevajočem koridorju in šele, ko je bil na temnem stopnišču, se je privoščil za trenutni sedenja na marmornatih stopnicah. Bal se je, da mu ne bi klecnila kolena, mrzel pot mu je oblival čelo in jezik mu je lepil na nebo.